

Reykjavík 3. Ágúst 2019

Félag um foreldrajafnrétti þakkar fyrir þann frest sem veittur var til að koma inn athugasemdum við þingsályktun um framkvæmdaáætlun í jafnréttismálum 2020 – 2023. Þær eru hér að neðan.

Í jafnréttislögum er talað um að ná þurfi jafnrétti á öllum sviðum samfélagsins. Margt hefur áunnist en víða er enn langt í land. Félag um foreldrajafnrétti eru einu samtökin sem berjast fyrir jöfnum rétti og tækifærum foreldra til að rækja foreldraskyldur sínar og njóta þessa hlutverks sem er eitt af því besta sem lífið hefur upp á að bjóða.

Jafnréttismál eru málaflokkur sem karlar hafa ekki sýnt mikinn áhuga, e.t.v. af því að málaflokkurinn hefur að lang mestu leyti snúist um að rétta hlut kvenna á þeim sviðum þar sem karlar hafa ráðið lögum og lofum s.s. á vinnumarkaði, í stjórnámum og fjölmörgum öðrum sviðum samfélagsins. Þegar kemur að fjölskyldumálum snýst dæmið við, þar standa karlar mjög höllum fæti en staða kynjanna í þessum málum afhjúpast gjarna við skilnað. Það er sláandi að þrátt fyrir góðar breytingar á forsjá þar sem sameiginleg forsjá er meginreglan, heyrir það enn til undantekningar ef börnin eiga lögheimili hjá föður en ekki móður.

Það er trú okkar í Félagi um foreldrajafnrétti að það sé jafnréttismálum í heild mjög í hag að karlar taki aukinn þátt í umræðu og stefnumótun í jafnréttismálum. Því fleiri raddir og sjónarmið sem að verkefninu koma, því betri verði niðurstaðan. Með það í huga sendum við eftirafarandi athugasemdir:

1. Jafnréttissjóður Íslands.
Sérstaklega verði skoðað hvernig sjóðurinn hefur nýst til að styðja við verkefni sem snúa að jafnréttisbaráttu karla t.d. að rannsóknum á ofbeldi gagnvart körlum, að veikri stöðu feðra eftir skilnað, að harðari dómum karla en kvenna fyrir sambærileg brot.
2. Framkvæmdasjóður jafnréttismála
Þessi upphæð þyrfti að vera margfalt hærri. Ljóst má vera að rannsóknir á þeim sviðum jafnréttismála þar sem hallar á karla sbr. 1. mgr hér að ofan eru nánast engar og mikið starf óunnið. Mælt er með því að sérstök upphæð verði eyrnamerkt rannsóknum á jafnréttismálum karla með þetta í huga.
3. Jafnréttisfulltrúar ráðuneyta.
Við boðaða endurskoðun á verkefnum jafnréttisfulltrúa verði sérstaklega horft til þess með hvaða hætti og aðgerðum er hægt að auka jafnrétti á sviði fjölskyldulífs, jafna stöðu fráskilinna feðra og mæðra með bestu hagsmuni barna í huga í því framtíðarsamfélagi jafnréttis sem við viljum gjarna ná.
4. Jafnréttisáætlun Stjórnarráðsins
Sama athugasemd og við mgr 3.
5. Samþætting kynja- og jafnréttissjónarmiða og
6. Kynjuð hagstjórn og fjárlagagerð
Gera þarf sérstaka úttekt á stöðu karla í nútímasamfélagi. Ljóst er að aðeins örlítil hluti rannsókna í jafnréttismálum snýr að þeim hliðum jafnréttismála þar sem karlar standa

höllum fæti. Á meðan rannsóknir á veikri stöðu karla á ýmsum mikilvægum sviðum samfélagsins eru í skötulíki er ekki hægt að búast við að áætlanir um úrbætur taki frumgögnunum fram um gæði.

Mikilvægt er – ekki síst í ljósi kynjaðrar hagstjórnar – að það liggi fyrir hve stór hluti rannsóknarfjár fer í að kanna hvar rétta þarf hlut kvenna og hvað stór hluti rannsóknarfjár fer í að kanna hvar þarf að rétta hlut karla.

7. Jafnrétti og byggðamál

Engar athugasemdir.

8. Jafnlaunavottun og jafnlaunastaðall

Engar athugasemdir

9. Jafnrétti á vinnumarkaði

Engar athugasemdir

10. Jafnrétti í stjórnun fyrirtækja

Engar athugasemdir

11. Jafnrétti og fæðingarorlof

Félag um foreldrajafnrétti styður eindregið lengingu fæðingarorlofs en telur að mjög sterk rök séu fyrir því að skipting orlofsins á milli foreldra verði 6 mánuðir á hvort foreldri. Öllum mál vera ljós sá þrýstingur sem er á feður að afla meira fjár þegar fjölgar í heimili og ef 12 mánuðunum er skipt upp í 5+5+2 verður reyndin í 95% tilfella sú að faðirinn tekur í mesta lagi 5 mánuði en móðirin 7 mánuði. Sé stjórnvöldum alvara með að nota fæðingarorlofið til að auka jafnrétti, bæði á vinnumarkaði og til fjölskyldulífs er mikilvægt að feður fái raunverulega jöfn tækifæri til að vera heima með barni sínu og mæður.

12. Lánatryggingarsjóður kvenna.

Engin athugasemd.

13. Framkvæmd Istanbúl-samningsins

Fyrir liggur að langsamlega stærsta alþjóðlega rannsóknin á ofbeldi í nánnum samböndum, PASK project (Partner Abuse State of Knowledge, 2013) sýnir með óyggjandi hætti að ofbeldi í nánnum samböndum hefur lítið sem ekkert með kyn að gera. Því má það furðu sæta að 6 árum eftir að niðurstöður þessarar rannsóknar liggja fyrir, rannsóknar sem hefur langsamlega mesta alhæfingargildi um stöðu málaflokksins, gengur sú áætlun í jafnréttismálum sem hér er til umræðu samt út á að hunsa markvisst helminginn af þolendum ofbeldis í nánnum samböndum.

Að opinberar aðgerðir af þessu tagi einblíni á annað kynið sem gerendur og hitt sem þolendur, þegar fyrir liggur að það viðhorf er rangt, er klárt brot á þeim lögum sem eiga að tryggja jafnan rétt beggja (allra) kynja til verndar gegn ofbeldi í nánnum samböndum.

14. Jafnrétti innan lögreglunnar

Félag um foreldrajafnrétti óskar eftir því að gerð verði óháð úttekt á verkferlum lögreglunnar við tilkynningu heimisofbeldismála. Fjölmargar erlendar rannsóknir sýna að körlum sem tilkynna heimilisofbeldi er ekki trúnað og mjög ólíkt tekið á ofbeldismálum þar sem kona er gerandi og karl þolandi en þegar því er á hinn veginn farið. Ástæða er til að æltað að verkferlar lögreglu í þessum málum hér á landi séu litaðir af sömu fordómum og þekkingarleysi á ofbeldi í nánnum samböndum og hve lítið slíkt ofbeldi hefur með kyn að gera.

15. Jafnrétti í skólstarfi

Félag um foreldrajafnrétti tekur undir mikilvægi þess að bæði kyn komi með sem jöfnustum hætti að öllum sviðum samfélagsins, þ.m.t. kennslu. Horfast þarf í augu við þá staðreynd að

samfélagið gerir aðrar kröfur til karla en kvenna og þar af leiðandi aðrar til stráka en stelpna. Á meðan svo rík krafa er á karla/feður að vera aðal fyrirvinna heimilisins verður erfitt að ná jöfnu hlutfalli karla og kvenna í fræðslu- og umönnunarstörf nema að þessi störf verði metin til verðleika í launum. Því miður er langt frá því að svo sé.

16. Jafnrétti og öryggi

Félag um foreldrajafnrétti styður þessa grein en minnir á að kynin virðast frá unga aldri fá mjög ólíka innrætingu/uppfræðslu um kynlíf og ofbeldi. Aðgerðir verða að taka mið af því.

17. Jafnrétti á háskólastigi.

Engin athugasemd

18. Jafnrétti, menning og listir

Engin athugasemd

19. Karlar og #églíka (#metoo)

Á sama hátt og mikilvægt er að ræða um ofbeldi karla gegn konum er mikilvægt að hætta að þagga niður ofbeldi kvenna gegn konum og börnum. Lengi hefur legið ljóst fyrir að karlar veigra sér við að segja frá ofbeldi sem þeir verða fyrir af hálfu kvenna, hvort sem er líkamlegu eða kynferðislegu. Þar er um að kenna úreltum viðhorfum samfélagsins til beggja kynja, nokkuð sem mikilvægt er að breytist til að jafnrétti megi ná á öllum sviðum samfélagsins. Gera þarf stóráttak í að rannsaka karla sem þolendur og konur sem gerendur í ofbeldismálum með það í huga að karlar segja mun síður frá en konur.

20. Karlar og heilbrigðisþjónusta

Engar athugasemdir

21. Kyn og neysla

Engin athugasemd

22. Þátttaka karla í jafnréttismálum

Þessi málsgrein gengur öll út á að staða karla í jafnréttismálum sé alls staðar yfirburðastaða að þeirra staða í ofbeldismálum sé staða gerandans. Að framlag karla í jafnréttismálum eigi þar af leiðandi að ganga út á að þeir axli ábyrgð á ójanfrétti og hætta að beita ofbeldi. Hvergi virðst því skenktur hinn minnsti þanki að karlar eigi á neinu sviði jafnréttismála undir högg að sækja. Því miður er sú fordómafulla afstaða til karla og jafnréttismála sem þessi málsgrein, og margar aðrar í þessari aðgerðaáætlun, sýnir regla frekar en undantekning í jafnréttisumræðu á Íslandi. Þetta er þó ekkert síður körlum að kenna en konum því karar hafa vanrækt þátttöku í jafnréttismálum. Gera þarf áttak í að draga fram sjónarmið karla í jafnréttismálum og hvetja þá til þátttöku í þeim á þeirra forsendum.

23. Innleiðing jafnréttisvottunar í þróunarsamvinnu

Engar athugasemdir

24. Jöfn tækifæri kynjanna í alþjóðaviðskiptum – „Jafnrétti til útflutnings“

Á sama tíma og Ísland getur verið stolt af margvíslegum árangri í jafnréttismálum er mikilvægt að átta sig á því að rannsóknir á stöðu jafnréttismála þar sem hallar á karla eru í skötulíki og aðgerðir til úrbóta litlar sem engar. Að færa þessa aðgerðaráætlun til nútímans væri gott fyrsta skref til að bæta úr þessum skorti.